

KADINA ŞİDDETİ ÖNLEMELİK İÇİN İLK SOMUT 20 ADIM!

1. **Anayasamızda ifade edilen kadın-erkek hak eşitliği**, tüm siyasiler ve devletimizin tüm temsilcileri tarafından açıkça ifade edilmeli, İstanbul Sözleşmesine ve 6284 sa. Kanuna açıkça sahip çıkılmalıdır. Zira kadına şiddet, cinsiyetçi söylemin eyleme dönüşmesidir.
2. **Yasama, Yürütme ve Yargıda, karar alıcı görevlerde (en az) %30 kadın kotası getirilmeli:** Güçlü kadın rol modeller oluştuğunda, kadın karar alıcılar çoğaldıkça kadına şiddet azalacaktır. Avrupa'da da neredeyse tüm ülkelerde "kota" uygulaması ile değişim sağlanmıştır.
3. **Eğitim-Eğitim-Eğitim!** Anaokulundan başlamak üzere, lise, üniversite sona kadar; her hafta en az 1 saat kadın hakları anlatılmalı [elbette her yaşa uygun şekilde işlenmek üzere]. MEB ve YÖK *Toplumsal Cinsiyet Eşitliği* programlarında geri adım attı; bu yanlış düzeltilmeli. Güçlü kadın rol modellerini anlatan dersler olmalı; kız çocuklarımıza "yapabilirsin" mesajı verilmeli. Ayrıca elbette çok temel bir ilke olarak kızlarımız okula gitmeli!
4. **Yargıçlar, savcılar ve kolluk kuvvetleri, kadın hakları ve kadına şiddetin önlenmesi konusunda bilinçlendirilmeliler. Etkin soruşturma ve kovuşturma sağlanmalı:** Savcıya gitme cesaretini bulan kadınların %81.6'sı "takipsizlik" kararı ile karşılaşılıyor. Kolluk kuvvetlerine gitme cesaretini bulan kadınların %80'inin ifadesi dahi alınmıyor ve vakaların büyük çoğunluğunu savcılara iletilmiyor (2018 verileri). Mesleğe giriş sınavlarında İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sa. Kanun [Kadına karşı şiddetin önlenmesindeki kilit kanun] ile ilgili sorular olmalı. Adalet Akademisinde bu konuda sürekli eğitim olmalı. HSK elindeki tüm yetkiler ile bu konuda kararlı vizyon kurmalı, performans kriteri belirlemeli. Ayrıca, bazı ülkelerde olduğu gibi Ceza Mahkemeleri arasında kadına şiddet konusunda uzmanlaşan mahkemeler kurulmalı. "Yargı Reformunda" bu konularda ayrıntılı bir çalışma görmeliyiz.
5. **Ağırlaştırıcı sebeplerde kapsam genişletilmeli:** TCK yaralama (Md. 86), eziyet (Md. 96), kişiyi hürriyetten yoksun kılma (Md.109) ve kasten öldürme (Md. 82) suçlarının *yalnızca mevcut eşe karşı* işlenmesi halini ağırlaştırıcı sebep saymıştır. Oysa özellikle boşanmış eşler veya birlikte yaşayanlar arasında da maalesef bu suçlar çok yaygın. Bu sebeple, kapsam genişletilmelidir; tüm kadınlar korunmalıdır. İstanbul Sözleşmesi de bu yöndedir.
6. **Israrlı Takip Cezalandırılmalı:** Israrlı takip çoğu zaman şiddet ile sonuçlanıyor. Birçok ülkede olduğu üzere, ısrarlı takip aşaması da ayrı bir suç olarak tanımlanmalı, tehlike arz eden vakalarda tutuklama dahi olmalı, zira çoğu kez "koruma tedbirleri" etki etmiyor. Kadınların %27'si hayatlarında en az bir kere ısrarlı takibe maruz kalıyor.
7. **Etkin Koruma Tedbirleri Verilmeli:** Koruma tedbirlerinin birçoğu 2 aydan kısa süre ile

veriliyor; bu mağdur için büyük tehlike yaratıyor. Tedbirler *en az 6 ay* için verilmelidir (yasal olarak düzenlenmelidir). Ayrıca, bakanlık “elektronik kelepçe” için yeterli bütçe ayırmalıdır; bizde pratikte hiç kullanılmayan ama en etkin koruma sağlayan yöntemlerden biridir. (Aksi takdirde verilen “koruma kararlarını” etkin denetleyecek, risk anını önleyecek bir sistem maalesef yok). Koruma tedbiri kararlarına uymayanlar hakkında etkili bir şekilde zorlama hapsi uygulanmalıdır (yasada var ancak pratikte yeterince uygulanmıyor).

8. **Kadına Şiddette din/gelenek/”namus” konuları haksız tahrik sayılmamalı, iyi hal indirimi uygulanmamalı:** Sorunların çoğu mahkemelerin uygulamasından kaynaklandığına göre; “kadına bakış açısı” değişene kadar *Kanunla* bir vizyon çizilmeli: Kanun, *kadına şiddet vakalarında* bu indirimleri açıkça yasaklamalıdır.
9. **Sığınma evleri çoğaltılmalı:** Ülkemizde toplam sadece 3,000 yatak kapasiteli 144 sığınma evi var. Çok yetersiz! 100.000+ nüfuslu belediyelerin bu konuda sorumluluğu bulunuyor, ancak 237 belediye üzerinden sadece 32si bu görevi yerine getirmiştir. Kamuoyu oluşturulmalı, her belediye bu sorumluluğu yerine getirmeli.
10. **Kadınlarımız Ekonomiye Dâhil Edilmeli:** Ülkemizde kadın istihdam oranı sadece %29. Türkiye OECD ülkeleri arasında kadın istihdamı konusunda sonuncu. Dünya Ekonomik Forumu kadınların ekonomiye katılımı endeksine göre 149 ülke içinde Türkiye 131. Sırada. Kırılgan durumdaki bir kadın, ekonomiye dâhil olduğunda kendini koruyabilecektir. Bu konu elbette geniş çaplı bir şekilde ele alınmalıdır (kadın girişimcilerin desteklenmesi, esnek çalışma saatleri, kreş gibi çocuk bakım hizmetlerinin etkinliği, vb.). Ancak, her halükarda özellikle şiddet mağduru kadınlarımız için işyerlerinde (eski mahkum, engelliler için olduğu gibi), makul sayıda istihdam zorunluluğu getirilebilir. Ayrıca, eğitim kadınlarımızın ekonomiye katılımında kilit görevi sahiptir.
11. **STK’larla işbirliği yapılmalı:** Kadın hakları alanında aktif çalışma yürüten STK’lara karşı kısıtlayıcı şartlar konmamalı, aksine çalışmalarına destek olunmalı ve görüşleri alınmalıdır. Grevio raporuna göre, şu an tam tersi bir uygulama söz konusu.
12. **Özel sektör ve medya bu mücadeleye destek vermeli:** Tüm yayıncılar kadına karşı şiddetle mücadeleye yönelik “*ilkeler taahhüdü*” imzalayabilir [kadına şiddeti kanıksatmamak ve özendirmemek vb.] ve farkındalığı artıran kamu spotları yaygınlaştırılmalıdır.
13. **Düzenli istatistiksel veri toplanmalı:** Yeterli ciddiyette ve şeffaflıkta yapılmıyor. Bakanlık bu konuda yeterli sorumluluğu üstlenmiyor.
14. **Şiddet içeren olaylarda arabuluculuk ve uzlaştırma kesinlikle yasaklanmalı.** İstatistikler gösteriyor ki; bir kere şiddet uygulayan (pişmanlık ifade etse bile) yine uyguluyor ve çoğu kez artan bir şiddetle. Hiçbir kadın en ufak bir şiddete katlanmak zorunda değildir, hiçbir kadın bu konuda risk almak zorunda da değildir.
15. **Ayrıca,** Hangi somut olayda şiddetin olup hangisinde olmadığını ayırt etmek kolay

olmadığından arabuluculuk aile hukuku bakımından oldukça tehlikelidir; bu alanda özellikle “zorunlu arabuluculuk” olmamalıdır.

16. **Mağdurlara daha etkili bir şekilde hukuki destek sağlanmalı:** Adli yardım için talep edilen belgelerin elde edilmesindeki zorluklar prosedürlerin yavaş sonuçlanmasına sebep olduğundan bu yoldaki zorluklar azaltılmalı. Avukatlar arası Barolarda dayanışma ağları daha yoğun işletilmeli. İşte büyük (güçlü) Baroların bölünmemesi için önemli bir sebep daha: Barolar bu konuda sorumluluk üstleniyor ve daha da yoğun üstlenmeye devam etmeli.
17. **Zorla evlendirme TCK’da suç olarak düzenlenmeli**
18. **Cinsel saldırı mağdurları için özel kriz merkezleri kurulmalı:** Maalesef ülkemizde büyüyen/güncel bir sorun olmasına ve İstanbul Sözleşmesi’nde öngörülmesine rağmen bu merkezler kurulmamıştır.
19. **Kurumlar arasındaki koordinasyon sağlanmalı:** Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KGSM) koordinasyon sağlanması için kurulmuştur. Bu kuruma etkin çalışabilmesi için yeterli fon, insan kaynağı ve yetki sağlanmalıdır. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri [ŞÖNİM] 79 ilimizde bulunuyor, fakat büyük illerde her ilçede ayrıca ŞÖNİM olmalı ve kapasiteleri artırılmalıdır. Buralarda çalışan ekipler daha donanımlı olmalıdır.
20. **Kadına karşı şiddetle mücadele için daha fazla bütçe sağlanmalı:** Kadına karşı şiddetle mücadeleye ayrılan bütçe artırılmalı ve bu amaçla eskiden olduğu gibi ayrı bütçesi olan bir Kadın Bakanlığı kurulmalıdır.

Av. Ece Güner Toprak.